

ERDELYI ÉLET

BCU Cluj / Central University Library Cluj

HUSVÉTI SZÁM

Képes színház és
filmélet rovat.

Magyar Társi Szövetegység vezérképviselője :
Vajda Béla
A R A D,
No. 1
Sír. Alexandri

Bul. R. Maria

Azugai, Bragadiru, Luther

temesvári sörök aradi képviselői megállapodtak abban, hogy a sok felesleges hirdetés helyett, melyekben mindegyik a maga sörét a legjobbnak hirdeti,

SÖRVERSENYT

rendeznek számtalan nyereségy kisorsolásával egybekötve.

A sörfogyasztó közönség döntse el, hogy melyik a legjobb sör.

Husvétől pünkösdig tart a verseny.

Ez idő alatt állandóan közöljük azon sörcsarnokok, éttermek, bodegák, vendéglők stb. neveit, melyek a sörversenyben részt vesznek, közöljük a nagy mennyiségben kitűzött nyereségyeket és a verseny, valamint a sorsolás feltételeit. Kísérje figyelemmel közléseinket! — A nyereségyek között lesz legalább ötven olyan, melynek nyertesei minden nap egy-egy korsó, vagy pohár, vagy minden vásár- és ünnepnap egy-egy korsó, vagy pohár sört ihatnak kedvenc sörcsarnokukban ingyen.

Ezért: csak ott igyék sört, ahol résztvesznek a sörversenyben (minden ilyen üzlet plakáttal van megjelölve) minden pohár, vagy üveg sörhöz kérjen egy szavazócédulát s ezeket gondosan őrizze meg.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egyes szám ára 20 lei
Magyarországon 60 fillér
Jugoszláviában 5 dinár
Csehszlovákiában 4 c. k.
Amerikában 1 évre 6 d.

.....
Előfizetési árak egy évre: vállalatoknak, nagykereskedőknek és külföldre 1000 lei, magánosoknak 600 lei, nyugdíjasoknak, köztisztviselőknek 300 lei.
.....

Orvosi hírek: hasábonként 50 lei. Gyászjelentések: egész oldal 4000 lei, félooldal 2000 lei.
.....

Megjelenik minden hó 1-én, 11-én és 21-én. Hirdetések közvetlenül a kiadóhivatalhoz küldendők be, vagy bármelyik hirdető iroda uszára is feladhatók. A hirdetések díja szövegoldalon 8 lej, hirdetés oldalon 6 lej, — négyzetcm.-ként. Nyílttér rovatban 50 lei, szövegközti részben 32 lei a sordíj. Ünnepi számokban a hirdetések és egyéb közlemények ára 50 százalékkal magasabb. Amely közlemények végén szorzójel (x) van, fizetett közlemények vagy kiadóhivatali hírek.

Szerkesztőség: v. Szent László-ucca 2. — Telefon 520.

Szerkesztőségi órák: d. e. 8—10-ig, d. u. 4—6-ig. ARAD.

Kiadóhiv. és nyomda: v. József-fhg-u. Csanádi-pal.

Fényképes igazolványokkal ellátott tudósítók és kiadóhivatali megbízottak: București, Cluj, Timișoara, Oradea, Brașov, Satu-Mare, Tg-Mures

RESURREXIT!

(Arad) *Az éjszaka fekete függőnye széthasad és kiragyog mögüle a hajnal. A husvéti hajnal, amelynek napja a feltámadás örök szimbóluma.*

Hiába szurták át a keresztrefeszített Igazság szívéét pogány lándzsával, hiába tették sziklasírba a kihült testet, hiába nyomtak pecsétet a föléje hengerített kőlapra, hiába állítottak vigyázó öröket a halott mellé: a Lélek diadalmasan törte át sziklabörtönét, letépte zárópecséteit, elhengerítette a követ és földresujtotta az őrizőket. Az Ember Fia feltámadott. A sírató asszonyokat fényes arcu angyal fogadta az üres sírnál: Akit kerestek nincs itt! Resurrexit! Alleluja!...

Ezerkilencszáz esztendő óta minden év tavaszán így hangzik fel újra a feltámadás örömdő éneke. A hosszú télben megdermedt szivekről leolvad a jégkéreg s a reménység sugaras melege átfüti a fázó lelkeket. Husvét öröme reszket végig a világon s ennek az örömnak egy apró rezdülése pillanatnyi enyhülést hoz a mi fájó és szomorú magyar életünkbe is. A husvéti ígéret bennünket sem hagy illetetlen. Csüggedtek vagyunk, hitünk, reménységünk újra erőre kap és felragyog a husvéti gyertyák tűzében.

Krisztus feltámadása nekünk ma külön értelmű példázat, amely szavak nélkül is szól mindnyájunkhoz. Az élő lélek feltámasztja a halott testet, amellyel újra egyesül. Hinni kell ebben az igazi husvétban, mennél vigasztalanabb a jelenünk, annál inkább.

Resurrexit! ez a mi éltető ígéretünk. Ige, amely egyszor mégis... mégis testté lesz.

Husvétra a legmodernebb kötött és szövött árúk, Pulloverek, mellények, harisnyák mélyen leszállított árban kaphatók **Bársony Andor** Piața Avr. Iancu 18. sz. üzletében

A keresztrefeszített feltámad...

(Arad.) A legenda nagyjében benne rejlik a világtörténelem sok nagy korszaka. Ebben a szimbolumban benne borong, benne vérzik, benne tündököl minden nagy eszmének kálváriás utja a golgotáig és onnan a dicsőséges feltámadásig.

Amióta elnyomottak élnek a földön, mindig megvolt bennük a vágy a felszabadulásra. Mindig bennük rejtőzött az álom szebb és boldogabb életről. A mélységek népe, a sötét sikátorok népe, az elnyomottak és kiszákmányoltak mindig vágyódtak a fény és a tisztaság után, amely a számukra elérhetetlennek látszott s ha valaki feléjük közeledett a szabadulás ígéivel, amelyekben felismerték a maguk vágyait, óhajtásait, törekvéseit s a hangban felismerték a saját hangjukat, a szavakban a saját kimondani nem tudott szavukat, akkor ujjongva fogadták, pálmákat lengettek feléje, virágokat szórtak az útjára... Ilyenkor nagyra nőttek a tömegek. A szellem emelte őket magasra, amely belőlük árad és beléjük tér vissza. Elnyomott életük kibontakozott a sötétségből, lefojtott indulataik felszabadultak és olyan hatalmasnak tudták magukat, hogy képesnek érezték erejüket arra is, hogy a világot szétfeszítsék.

Jeruzsálem népe is ilyen volt, ujjongó, felmagasztosult, erős és igazságot látó.

Ujjongva fogadta a számaras embert, aki hadat üzent a kalmároknak és a farizeusoknak, aki az ujat hirdette s aki a jeruzsálemi templom udvaráról korbáccsal kergette ki a szegények szipolyozóit.

Ugy látszott, hogy győz az eszme a kalmárszellem fölött, győz az igazság a kard fölött, győz az emberszeretet a farizeusok fölött. De erősebb volt a gazdagok aránya, a rómaiak kardja és a farizeusok fufangja, mint az eszme és a tömeg együtt és az elnyomottak koronázatlan királyát, elhagyatva a néptől, amely meggörbedt a hatalom kardjának suhanása alatt, halálra ítélték és keresztre feszítették.

De nagypéntek után husvét következett.

A halál után feltámadás. Az eszme győzött a halál felett

Zsák, zsineg, kötél, ponyva, butorszövet és kárpitoskellékek a legolcsóbb napi árban

Schönberger & Grünstein rt.

cégnél szerezhetők be.

Arad, Bulevardul Regina Maria 9. Telefon 700.

és a golgotán kiontott vérrel írták meg a századok történetét.

A jeruzsálemi tragédia, amely akkorára nőtt, hogy kétezer esztendő az árnyéka, csak történelmi epizód volt a maga idejében, csak halk rezzenése egy belülről rothadni kezdő világrendnek, amelyet az ellentétek végül megsemmisítettek. Azóta hányszor nőtt golgota a történelem széles síkjain és hányszor ismétlődött meg az eszme küzdelme a karddal, az igazság küzdelme a farizeusokkal, az elnyomottak küzdelme az elnyomókkal! És mindig az eszme került ki győzelmesen a halálos viadalból...

Nagypéntekre mindig husvét köszöntött. A feltámadás napja. A hűtlenné vált tömegek mindig visszatértek az eszme sziklasírjához, hogy elgördítsék a köveket és utat vágijanak a feltámadásnak. Mert az eszmének a tömegek adnak életet, — nem a gondolatot, hanem a gondolatok hordozóit kinezák halálra: a népeket. A népek tamadnak uj életre, hogy beteljesítsék történelmi rendeltetésüket és — a lélekbe teszet leheljenek.

Most ujra nagypénteket mutat a történelem óramutatója. Golgoták sötétlenek a világ térségein. De a kiontott vér láthatatlan jeleket fest a holnap történelmének lapjaira és a vértől részeg és az erőszaktól mámoros csöcseiek még nem tudja, hogy holnap szégyenkezve huzódik vissza rejtekeibe és a kard még nem tudja, hogy ez a nagypéntek lesz a veszte és a farizeusok még nem tudják, hogy a kiontott vér gözéből szállnak föl a holnap viharfelhői.

A nagypénteki gyávaság még nem tud szégyenkezni és még nem tudja, hogy benne érnek a bátorság csodái, de a gondolat még ott lebeg az erőszak fölött, mártirok sirja fölött. Ott lebeg a gondolat a roskadó világ fölött és nem hagy nyugtot sem az elnyomóknak, sem az elnyomottaknak. Olyan, mint a végzet. Nincs előle menekülés...

A legenda virágvasárnapjától a legenda husvétjáig hoszsu és gyötrelmes ut vezetett. De ma már villámszárnnyakon száll a gondolat. Az emberi erő könnyebbé tette az acélt, mint a levegőt. Az egész földgömböt tenyerén tartja az ember. Gyorsult a dolgok egymásutánja, a történelem is repülőgépen jár. Az uj virágvasárnaptól az uj husvétig nem évszázadok, csak esztendők kellenek. A keresztrefeszített feltámad, hogy betöltse a világot békével, igazsággal, testvériséggel, mindörökre...

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

Csak az árak olcsók, minőségeink változatlanul jók!

G O L D S T E I N L A J O S

D.vatáruháza Arad, Strada Bratianu (Weitzer-János-ucca 2.

Mélyen leszállított árákon nagy választékot nyujtunk kosztiim és kabátujdonságokban, bársonyok, selymek és mosóanyagokban. —

A hölgy- és férfiközönség kedvelt bevásárlási helye. oo oo oo

Játékos kezek az uccán...

(Arad.) Sok ráérő ember ödög az uccákon és a kezek, amelyek régóta nem találnak tevékenységet, játékból is alkotni próbálnak, ha ez a munka apró rombolásokat is jelent. Az új-jük, amelyek nem juthatnak tollhoz és szer-számhoz, tétlenségükben motoláznak és minden elébük kerülő tárgyon megkísérik az alkotást.

A kávéházban apró számológéddal szalad a ce uza. Különös ákom-bákomok és hieroglifák születnek. Az átolvasott újságlapok széleire rejtélyes számtani műveletek, össze-adások és kivonások kerülnek. A leépítették, állástalanok el-fu-ladó költségetvesései, amelyeket rábiznak idegen papírokra, mintha levelei volnának egy mélységbe zuhant embertömegnek, amint üzenetet küldenek az utánuk jövőknek. A márvány-asztalok pótolják az irodát, amely elsülyedt és a tartozik-köve-tel rovat számsorai mintha emlékeztetést jelentenének a régi mun-kára. A képeslapokból irgalmatlanul kinyirbálják a szép női fe-jeket, talán a rideg albérleti szobákat akarják kitapétázni. A haboskávét mellett villanyfényt, társaságot, zenés szórakozást, mozi és színházpótlékot kereső asszonyok kitépik az új divat-modelleket, legtöbbször nem is azért, hogy a szalonokba szalad-janak velük a megrendeléssel, hanem, hogy maguk elé tegyék az éjjeliszekrényre az alváselőtti álmodozás elindítójának: mi-lyen lenne az új kosztüm, a tavaszi ruha, ha volna miből...

A Lujai utcák, a Maros-parti székelybányák padok még az elmúlt évrőltele vannak bevéselt sakktábla pótlékokkal, malomjáték vonalaival, a ráérő emberek, munkanélküliek szórakozó le-hetőségeivel. A támlákon már nem a nyíllal átlőtt szívek ural-kodnak az imádott bevéselt nevével, amint az utóbbi időben a hirdető táblák és oszlopok üresen maradt helyein sem szerel-mesek üzennek egymásnak, hanem a nagyvárosok után már hozzánk is elérkezett, hogy *eladó gyermekkocsikat, detekto-ros készülékeket, alig viselt férfiruhákat, kiadó albérleti szobákat, ágyakat hirdetnek* a cím pontos megjelölésével.

Az új filmek amerikai vampjeinek képét karrikaturista kedvű bábészkodók ellátják bajusszal és szakállal. A csillogó szemekből kitépik a pupillákat és az áruházak olcsó akcióinak árlistája mellé iromba betűkkel irtan láttuk a napokban a kérdést: *Miből, Dávid?*

A Kulturpalota lépcsőfeljárójánál *kőbe vésett nevek* je-lentik a díszítő motívumokat. Újonnan festett házakon felírások, karcolások, kapualjakban tarka ábrák, groteszk figurák éktelen-kednek már a festést követő napokon. Melegágyakból kikerült virágok a parkok és sétányok gyeptábláiról az esti szürkület után hazakerülnek a vizespohárba disznek, hangulatnak, vagy egy kisleánynak a kezébe meglepetést jelző ajándéknak. Kora tavaszi kirándulók virágzásnak indult gyümölcsfák ágait tépik le, hogy a szomorú és sivár udvari szobákba *belopjanak va-lamit a tavaszról, a friss ujjongó színekből*. Az újonnan

ültetett csemeték mellől leoldják a támaszlopra kötözött zsinort, ki tudja miért és az uccai falragaszok, figyelmeztető plakátok meg nem ragadt részét letépi a játékos kezek.

Egy elszegényedett városban így játszik az ucca és társadalompszichológusok bizonyára mélyenszántó következtetésekre juthatnának ezekből a jelenségekből. Svájcban az ilyen apró rombolások súlyos büntetést jelentenek, mert az ilyen országokban az emberek jobban érzik, hogy közülük van a közönség használatára szánt újságokhoz, folyóiratokhoz, padokhoz, hirdetőoszlopokhoz, közlekedésügyi figyelmeztetésekhez, középületekhez, virágokhoz és plakátokhoz. Ahol az élet nem olyan mostoha, ott a játékos kedv megtudja vásárolni magát a *játékot*. Nálunk a tétlenségre szorított ujjak az uccán játszanak.

Jég borítja

a vállalkozási kedvet, — még mindig téli álmát alussza a gazdasági élet

(Arad.) A legunalmasabb rovatokat keressük ki ezekben az unalmas újságokban: versenytárgyalási hirdetések, közszállítások, munkaalkalmak. Ezekben az unalmas rovatokban lüktetett *valaha* a gazdasági élet vérkeringése. Ezekben a rovatokban dobogott a közgazdaság szíve, Ezekből a rovatokból indult el a tevékenység, a verseny, a küzdelem — a munkáért, amelyből aranyhegyek keletkeztek, amelyből kiindult a forgalom termékenyítő életfolyamata. Ezekből a rovatokból indultak ki a téglásszekerek, a homokostalyigák, a kubikoshadseregek, a cementesvonatok, ezekből a rovatokból léptek ki szerszámoszsákjaikkal a kőművesek, ácsok, kőfaragók. Ezek a rovatok indították el a famegmunkáló gépeket, az esztergapadokat, munkások ezreinek kalapácsát. Mint hatalmas transzmissziós szíjak, a munka gépezetének fogaskerekeit hozták mozgásba ezek az „unalmas” rovatok.

Ilyenkor tavasszal már pezsdült a munka. Ahogy a rügyek kibujtak a fákon, úgy bujtak ki az aszfaltmezőkön a hatalmas szálfák, amelyekre fűrge kezek felszögezték az épületállványzatot.

Valaha így volt!

Most üresen tátognak és nagyokat ásítanak ezek a rovatok, sápadtan bámulnak bele a holtta vált életbe. Nem indul el belőlük semmi, nem indítanak el semmit. A téglagyárak állnak, a kotrógépek állnak, a homokbányákbangyerek hancuroznak. A kubikostalyigák pihennek (a kubikosok csendesen éhenhalnak), a kőművesek, ácsok, kőfaragók reménytelenül kóborolnak az országban és reménytelenül keresik a munkát, ami *nincs*. A famegmunkáló gyárak fel-

számolnak, az esztergapadok berozsdásodnak, az épületállványfákat feltüzelik.

A tavasz hiába jött el és hiába rügyeznek a fák, a gazdasági élet téli álmát alussza, a vállalkozási kedvet jég borítja, nemcsak, hogy lük-tetés nincs, hanem még egy árva mozdulat sem mutat arra, hogy megindul a közgazdaság vérkeringése: a munka.

Nagy világesemények tartják izgalomban az idegeket. Az emberi lélek ijedezve fogadja a mindenünnen száguldó-hireket.

Omlás és bomlás mindenütt, sikoltás és jajveszékelés az egész világ.

Távol és közel saját sulyuktól roskadnak össze a dolgok... de azért a növekvő problémák erdejéből mégis csak ki kell igazodnunk a magunk legfájdalmasabb kérdéshez: *mi lesz velünk?*

Igen, mi lesz velünk, mi lesz az éhező százezrekkel, a munkátlanul lankadó munkáskezekkel, a pusztuló étellel, a haldokló munkával, a lerongyosodott városokkal és a mezitelen falvakkal?

Mi lesz az emberrel?

A frázisokért nem fáj a fejünk, sem a dogmákért, melyek boltta merevítik a munkát. A frázisok és a dogmák élnek és él a pusztulás és a pusztítás kapitalista rendje is. De *elpusztul az emberiség sokasága és elpusztul minden, amit valaha a munka teremtett.*

Nézzünk csak egy kissé bele a kormány legutóbbi mérlegébe. A *tartozások* oldala messze túlhaladja a *követelések* oldalát. A program, a munkaterv, a gyorsvonati sebesség —: mind passzívum. A kemény kijelentés: munkánélküli segély nincs, munka lesz, szánalmas ócskavas csupán. Munka nincs s amint látszik, *nem is* lesz. Semmi sem történik valami olyasmi, hogy legyen. A vállalkozás szaklapjai, semmiről beszámolni nem tudnak, még tervekről sem...

Elballagnak sorra üresen ezek a tavaszi hónapok és a *semmit* átadják a nyári hónapoknak és ősszel majd újra hallunk arról, hogy „*majd tavasszal megindul a munka*“.

Igy megy ez esztendőök óta.

De meddig mehet ez így, meddig bírja az ország és meddig a nép? A munka, a forgalom egyre összébb zsugorodik és egyre összébb zsugorodik a fogyasztás is, hogy a munka és a forgalom még kisebbre száradjon össze.

Ebből a veszett körforgásból egyszer mégis ki kell szakadnia az életnek, mert az emberek milliói élni akarnak, frázisokon és dogmákon túl: élni, élni, élni!

A Marslakó,

aki nem érti gazdasági rendszerünket

(Nagyvárad.) Az ismert közgazdász és vendége a Marslakó, a márharmadik pohár sörnél tartottak, amikor huzamosabb hallgatás után a vendég megszólalt:

— Egy dolog van még, amit nem értek, ez pedig az, hogy önöknek oly bőven meg van mindenük, miért panaszkodnak, hogy szegények?

— Ó — szolt a közgazdász, — ezt könnyen megmagyarázhatom. Minél többet termelünk, annál jobban leesnek az árak és akkor természetesen mindenki tönkremegy.

— Bocsássa meg tudatlanságomat, de én úgy képzeltem, ha az árak alacsonyok lennének, mindenkinek boldognak kellene lenni. Ahonnan jövök, ott mindig örülünk annak, ha ma olcsóbban kaphatunk meg valamit, mint ahogy tegnap kaptuk. Ez hozzásegít ahhoz, hogy olyasmit is megvegyünk, amire másképp nem lett volna módunk.

— Ez bizony gyöngye ellenvetés — mondta a közgazda — és attól félek, hogy önöknek a Marsban kissé primitív közgazdasági nézeteik vannak. Mi ezen már rég tulvagyunk. A dolog úgy áll, hogy mi megtakarított pénzünkkel nagyobb és tökéletesebb gyárat építettünk, amelyek kevesebb munkással és alacsonyabb áron több árut termelnek. De minthogy kevesebb munkás dolgozik, kevesebb árut vásárolnak, minél fogva sok gyárat be kell zárunk. Ezáltal még több ember válik munkanélkülivé és még kevesebbet lehet eladni. Ez a termelékenység csodája, amelynek lehetőségei korlátlanok.

— Értem, értem — mondta a vendég kissé bizonytalanul. — De nekem úgy tűnik föl, hogy ha a lakosság nem tudja megvenni az árukat, amikor azok olcsók, nem sokat használna az sem, ha megdrágítjuk azokat. Az én gyakorlatlan szememben ez a berendezkedés olyannak tűnik föl, mint amely mindenkit szerencsétlenné lesz.

— Nem tagadom — válaszolt a közgazda, miközben egy újabb üveget bontott föl —, ezt a részletkérdést még nem oldottuk meg. Prosit!

Tavaszi ujdonságok férfi és női szövetekben

valamint selymekben megérkeztek és azokat gyári áron árusítjuk

SERILANA

Minorita
palota

Minorita
palota

— Köszönöm — szólta a vendég —, akkor hát sziveskedjék valamit kereskedelmi rendszerükről beszélni.

— Ez aztán valóban csodálatos rendszer. Legföljebb egy fogyatékosság volna fölemlíthető, hogy momentán a kereskedelem szinte teljesen megszűnt. De ezért nem lehet a rendszert okolni. Ha nincs kereskedelem, hát nincs kereskedelem! A rendszer maga, annak kezelése és a kereskedelem egész gépezete tökéletes. Önnek ugyanis tudnia kell, hogy mi a kereskedelmünket vámokkal védjük.

— Ugy — kérdezte a vendég — tehát vámokkal védik? Fölteszem tehát, hogy e vámok a kereskedelmet bátorítják?

— Nem, édes uram — kissé türelmetlenül vált a közgazda hangja —, ne vegye sértésnek, de ismétlem, attól félek, hogy önöknek a marsban ily kérdésekben kissé gyermekes a fölfogásuk! Ellenkezően, a váelmélet szerint minél többet tud egy ország eladni és minél kevesebbet vásárolnak cserébe, annál gazdagabb lesz.

— Bocsásson meg, ha még nem látok elég tisztán! Nekünk a Marsban valóban az a véleményünk, hogy ha eladhatunk egy kisebb értékű árut és cserébe nagyobb értékűt kapunk, akkor a különbözet erejéig gazdagabbak lettünk. Ugy gondoljuk, hogy ha egy nemzet kis áldozattal a másik nemzet termelvényeinek nagy mennyiségét tudja megszerezni, akkor egyidejűleg gazdagodott is és meg is őrizte korábbi vagyonát. De bizonyára a mi nézeteink e terén még elmaradtak.

Bizonyára. Majd ha mélyebben betekint a dolgokba, meg fogja érteni, hogy például ha ez az ország exportálná minden terményét, de nem importálna cserébe semmit, akkor a leggazdagabb és legirigyeltebb ország lehetne a világon.

— Ne haragudjék, de én még mindig azt hinném, hogy egy országra nézve az a szerencsésebb eset, ha a behozott árukból mindenki részesedik, akinek arra szüksége van.

— Ez igaz — ismerte be a közgazda —, az elosztás ily rendszerét még nem alkottuk meg. Foglalkozni fogok a dologgal; egész új idea és bevallom, lehet benné valami. De kénytelen vagyok azt is megmondani, hogy ez a rendszer, amely szerint sokat akarunk kivinni és keveset behozni, nem működik precízen.

— Ugyan miért nem?

— Az a baj, hogy ha mi fölemeljük a vámokat, így tesz a szomszéd kormány is, ami pedig igazán nem helyes tőle. Mielőtt még valamit szólhatnánk, már megint ott vagyunk, ahonnan kiindultunk, csak azzal a különbséggel, hogy

Internationale Waren Clearing Gesell-
schaft (Nemzetközi Clearing Társaság)

CAGERO S. A. R. București :- aradi iroda :
Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 17. sz. — Telefon 615.

a kereskedelem teljesen megállott. Ez így nagyon érdekes rendszer, amelynek alapján a jóvátétel kérdését is megoldottuk és bizonyára ez is megzavarná a Mars kevésbé tanult közgazdászait.

— Beszéljen valamit a jóvátételekről — kérte a Marslakó és most ő bontotta föl egy újabb üveget.

— Szívesen. Amint tudja, Németország elvesztette a háborút és mi nyertük azt meg. Így persze az összes költségeket Németországnak kell megfizetni.

— Magától érthetődően — helyeselte a vendég —, de hogyan?

— Németország föl is ajánlotta, hogy árukkal fog fizetni.

— Persze, önök ezt örömmel fogadták. Micsoda alkalom, ellenszolgáltatás nélkül kapni nagymennyiségű jószágot! Így mindenki meggazdagodhatik önöknél!

— Dehogy — szakította meg a közgazdász, kissé bosszusan. — Hogyan fogadhattuk volna el a jószágokat, hiszen így megfosztottuk volna saját iparunkat a munkaalkalmaktól!

— De viszont minden jószágot megszerezték volna, amire szükségük van. Vagy nem?

— Parancsoljon még egy poharral és hallgasson meg. Nem fogadhattuk el az árukat, hanem ragaszkodnunk kellett ahhoz, hogy pénzben fizessen. De Németországnak nem volt pénze. Így, persze, mi kölcsönöztük neki a pénzt, hogy azzal fizessen bennünket és nem áruival. Fizetett is rendszeren, így hát mi tovább is kölcsönöztünk neki, hogy továbbra is fizethessen. *Ez kiváló megoldás volt.*

— Tehát szerencsére a dolog általános meglegedésre szolgált!

— Ezt épp nem merném mondani. Tudniillik Németországnak, minthogy senki sem akarta megvenni tőle áruit, ezért a tőlünk kapott pénzzel szerezte be szükségleteit és így nekünk nem tudott tovább fizetni. Ez kissé zavarólag hatott. Így még majd mi kell hogy fizessünk annak az országnak is a kamatot és a tőket, amely Németországnak kölcsönözött. Ez tönkretett bennünket, de megvédtük a rendszerünket és nem engedjük be más népek áruit piacunkra!

— Most már értem; — kiáltott föl a vendég. — Önök tehát abból a kamatból és tőkéből fognak élni, amelyet Önök fizetnek kárptólásul annak az országnak, amely Németországnak pénzt kölcsönözött és a háborút finanszírozta.

— Igyék inkább egy pohárral és ne faggasson annyit — fejezte be a közgazdász.

(A londoni „Commonweal”
legutóbbi számából)

Aradi Iparosok
Hitelszövetkezete

Mercur Áruhitelosztálya

értesíti bevásárlóit, hogy a

**kezelési költséget négy százalékkal
leszállította!**

Akcióbirodalmak

a bér munka országok helyén

(Arad). Ha szó esett vitatkozásban a jövő társadalmáról, a velünk ellentétes véleményűek gyakran emlegették kárörvendő gunnyal az utópiát, mint az egyéni szabadság, sőt

emberi méltóság teljes megölőjét. Valóban, sok vigasztaló nem volt ezekben az években, még a szocialismus egyes romantikusainak elméletei mellett is kísértett „Mensch Péter cirkuszá”-nak lehangoló higiénikus emberistálója, vagy a „Metropolis” című film döbbenetes realitása a bér munka rabszolgaságában lelkileg, testileg, ruházatilag uniformizált emberbarmaival. Miközben azonban azok a viták elcsöndesedtek, a sokkal közelebbi és vészesen forróan aktuális napi problémák tornyosulásában, gigászián nyomasztó nyomoruságok homályában szép csöndesen felnőtt az akciónemzedék.

☉

Már a háboruban serdült a jótékonyági és egyéb akciók leveseivel táplált és akkor meg jólétben dúslakodó távoli országok szeretetszettereibe bugyolált nemzedék, amely a nagy verőzónj apró szigetéről számkivetve így tengette föl életét.

De akkor az volt a jelszó, hogy mindez csak a „győzelemig” tart, márpedig az holtbizonyos volt, ugyebár, hogy minden nemzet győzelmet arat az átkos ellenségen és akkor áll a jólét farsangosabban, mint valaha, a győzelem toraként. Közben azonban elperegetek az esztendők és

akciónemzedék, amelynek léte a közsegély különböző változatain alapszik, nemcsak nem fogyott el, hanem ijesztően megszaporodott és intézményessé lett s ma nagyobb a létszáma, mint akármelyik világbirodalomé,

sőt területe végighuzódik az egész földtekén.

Az akciónemzedék zöme a munkaosztályból került ki, habár most már lassankint beleszivárognak más, „magasabb osztályu” elemek is egyre tekintélyesebb számban. Akcióbirodalom benépesült és az ország lakossága kezd berendezkedni arra, hogy

nem átmeneti állapot többé a jótékonyági konyha és a közmunka inségbére, hanem államforma, létalap, esetleg, sőt valószínűen egy életlen keresztül.

Munkanélküli sok esztendő tanulságai alapján kiábrándult immár abból a csalóka illuzióból, hogy állami munkaközvetítő, vagy akármilyen más munkaközvetítő révén bejut abba a

bizonyos állandó munkába és keres annyit, amennyiből ő és családja megélnek. Nem, ezt ma már nem hiszi és

a bázis, amire fölépíti a jövőt, családi életét és mindent: az akcióleves, az inségmunka és egyéb segélyek.

Erre számolnak, erre alapítanak, erre rendezik be a háztartási költségvetést, az egész életet és így serdült csecsemőkorból emberré 16—18 esztendő alatt az akciónemzedék, miközben polgári széplelkek állandóan a gazdasági válság átmeneti voltát emlegetik csökönyösen.

Az akciónemzedék tagjai kétségtelenül nem éppen túltápláltak és berendezkedésük hogy úgy mondjuk — föltűnően hiányos, viszont tudjuk a történelemből, hogy új birodalmak megalapításához akármilyen sok is volt, mégis kevés az eddig lepergett idő. Az akcióbirodalom lakóinak egyelőre minden idejét és gondolkodását lefoglalja az a munka, hogy

minél intézményesebben biztosítsák maguknak a jótékonyági konyhákat, a szükséglakást

és csak később lehet reményük arra, hogy egyéb tekintetben is berendezkednek. Az akcióbirodalom honpolgárainak egyelőre az éppen elég erőfeszítésükbe kerül, megszerezni az utalványokat, fölhajszolni a kapcsolatokat, kijárni a szükséglakást, vagy — mint ahogy az többnyire történni szokott — önmaguknak fölépíteni ezt korókból, kátránypapirhulladékokból és egyéb hasonló anyagokból.

Annyi időt, energiát vesz ez igénybe, hogy új birodalmuknak ugynevezett alkotmányos és kulturális berendezésére egyelőre nem telik idejükből. Ennyi erőfeszítéssel régi hazájukban, a bérmunka országában fontos és hasznos al-

GYAPJUIPAR R. T.

A legmodernebb női és férfi ruha- és kabát szövetujdonságok

A legjobb minőség olcsó áron!

Az összes lerakatokban és elárusítóhelyeken:

Timișoara:

I., Bul. Reg. Ferdinand (Lloydsor)

I., Str. Primăriei (Magyar Általános Hitelbank-pal.)

II., Széna-tér 2.

IV., Bulevardul Berthelot 19 (Serilana S. A.)

A R A D:

Palatul Minoritilor.

kotó munkát tudtak végezni, de a bér munka országának lakói is egyre néptelenednek és egyre nagyobb rajokban vándorolnak át újabb hazájukba, az akcióbirodalomba, miközben okleveles és nagyhirű közgazdászok és államférfiak fogadkoznak a gazdasági válság és munkanélküliség átmeneti voltára.

☉

De, ugylátszik, ők is kezdik elveszíteni ezt a reményüket, már csak a régi illúzióhoz való csökönös ragaszkodásból, önáltatásból zengik a régi idillek dalainak refrénjét, ellenben *tulajdon birodalmuk* nyugalmanak és védelmének érdekében arra kényszerülnek, hogy akcióbirodalom *konzolidálásához* hozzájáruljanak. Amerikában, ahol a legszabadabb és a prosperity langyos medencéjében vidáman lubickoló állampolgárból ugyszólván hónapok alatt lett a

legelhagyottabb és leggyámoltalanabb számkivetett,
Roosevelt elnök,

megkezdte mentőmunkáját és olvashatjuk, hogy akcióbirodalom szörnyű módon megnövekedett lakosainak — hogy úgy mondjuk — „*alkotmányt*“ ad. A munkálatok már megkezdődtek és ennek az alkotmánynak az alapja valamennyi munkanélküli militarizálása a közmunkák égisze alatt.

Gyűjtőtáborokba akarják terelni a többmillió munkanélkülit és

a munkahadtetek egyenruhában és zsoldért végeznék a közmunkákat, erdőirtásokat, utak építését és egyéb ehhez hasonló alkotásokat.

Az elgondolás annyira komoly, hogy már a megvalósításhoz közeledik, vagyis rövidesen fölépítik

azt a bizonyos védelmi falat, akcióbirodalom és
profit-birodalom között,

amely — vélik — mindkét állam nyugalmaát biztosítja.

Egyenruha, zsold, gyűjtőtáborok, a szó börtönösen rideg realitásával és mindezekhez képest a falanszterelméletek nyomasztóan higiénikus emberistálló, amelyekkel szemben a szocializmus ellen való érvül olyan csipős és rémitő szónoklatokat és könyveket szegeztek az egyéni szabadság és a tehetség érvényesülésének hősiesség védelmében — milyen idillikusak.

Igen, akcióbirodalom népe egyre sűrűsödik, újabb akciónemzedékek nőnek föl az inségmunkákon és jótékonysági konyhákban és hogy ennek az új nemzedéknek milyen most a hite, világnézete, meggyőződése és még milyenné kristályosodik ki, az majd kiderül később.

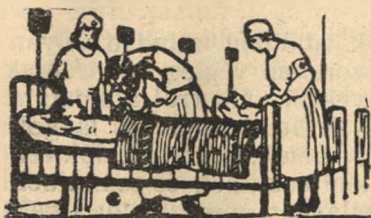
De, hogy itt van, az megdönthetetlen valóság.

Aranybeváltás legmagasabb áron mögött. — Karikagyűrűk. órák, ékszerek legjobb beszerzési helye, Reiner József óra és ékszer üzletében Aradon, a színház STRADA PIRITI 3. (VÖRÖSMARTHI-UCCA.)
--

Könyörtelen az élet

és körülöttem minden reménytelen —
mondja egy urilány, akit a hid karfájá-
ról rángattak vissza az életbe.

(Oradea.) Amikor a Bémer-térről a hid felé igyekezett, már akkor figyelmes lettem rá. Mintha szédült lett volna, úgy imbolygott és a zsebkendőjét gyömöszölte a szájába.

Megindultam feléje, de amikor észrevettem, szaladni kezdett a hidon a város tulsó részébe. Gyorsan futott és előnye is volt. Már csaknem az első pillélnél tartott, amikor felmászott a karfára. Éppen csak hogy elértem. Ütött és karmolt, alig bírtam leszedni. A rendőr feszes vigyázásban mondja el a jelentését, de közben liheg még a birkozástól és az izgalomtól. A prefektura ügyeletének egyik viharvert székén pedig összekuporodva zokog egy barnahaju, 23 éves lány, könnyü tavaszi kabátban, kis ingbluzban.

✧

Nyugodni hagyják és jóval éjjél után kezdenek foglalkozni vele. Elmondja, hogy zenei főiskolát végzett, zongoraművésznő akart lenni, de tüdőbajban megbetegedett, tanulmányait nem folytathatta, mérnök apja elvesztette állását, nyomorognak, nincs pénzük a gyógykezelésre és nem látta célját a további küzdelemnek.

Félóra múlva megjelenik a prefekturán az apa. Ősz halántéka körül egy kidagadt kis ér úgy vonaglik, mint a fájdalom kígyója. Ajkát harapdálja, küszködik a kitörni készülő sirással. Ölelgeti, babusgatja leányát, aki lassan meg-
enyhül és ráhajtja fejét az apja mellére.

Uraim, mindent a háboru rombolt szét, — fordult az apa a rendőrkomiszárokhöz. Jól menő irodám volt, szépen éltünk. Amikor visszajöttem a frontról, mindent újból kellett volna kezdenem, de már nem voltam a régi, Négyszer sebesültem. Fejlődésem is volt. Régi összeköttetéseim megszaktak és most már évek óta ingatlan közvetítéssel nyomorgok. Két szoba butoromat, minden könyvemet, feleségem ékszereit eladtam, hogy egyetlen gyermekünknek az egészségét visszaadhassuk. Elküldtük Stájerlakra, de csak három hónapig bírtuk. Nem volt elég. Kórházba nem veszik fel, mert — nem olyan súlyos. Orvosbarátaim pedig azt mondják, ha nem jut megfelelő ápoláshoz, elpusztul. Felnőtt okos leány, ő is tudja. De, hogy ezt tegye velünk, nem mertem hinni!

✧

Amikor egymásbakarolnak, hozzájuk szegődöm és beszelgetni kezdek velük. Betértünk egy közeli kávéházba és a kérdésre:

— Akar beszélni magáról valamit? — előbb lassan, törede-
dezve, rapszódikusan, később egyre nagyobb élénkséggel
indul a szavak áradata. *Egy hatálba induló ember önvallo-
mást tesz.* Néha már felhalványul arcán egy mosoly is és a
lázlehelte ajkak pergetik a szavakat. Riadt kis szeme kinyílik,
tágul, mintha még látni akarna valamit az életből.

— Az arcom mindig ég, a kezem, a lábam hideg, miut
a jég. Ugy fáj a hátam, hogy bőgni tudnék, a fejemben min-
dig nyomást, szédülést érzek. A hőmérőm 37.7—38.2 fok
között ugrál.

Olyan könnyörtelen az élet, körülöttem minden olyan
reménytelen. Nevetés, egészség, szerelem végleg elmaradtak
mellőlem. Külföldről, hangversenyekről, sikerről álmotlam.
Azt hittem művész lehetek. Lobogtak bennem színes lángok.
Álmotlam, hogy viládkörüli utra mehetek, impresszáriók ver-
sengenek értem. Nem folytatódhatom senkiben és semmiben.
Nem érhetek el semmit, az én életláncom megszakadt a hek-
tikában. Olyan érzékeny lelkü vagyok, mint a virág és min-
dig a fagy lehel rám.

Oh, ugy szeretnék még élni, gyógyulni, erősödni, hizni
valamit, de ahhoz szanatórium, tüdőosztály, száraz magaslati
levegő, röntgen terem, sötétszoba, kvarc, laboratórium, gon-
dos ápolás, párna, lábzsák, takaró, nyugágy, napfény kellene,
meg a magas Tátra hőcsipte ormai vagy Thomas Mann
„Zauberberg“-je Svájcban,

Ehelyett látom szegény apámat, amint hiába lohol a
leiek után: koravén, mindig siroszemű anyámat. Meglátogat-
tak barátóim, akiket ott hagytam, azok is mind vékonyak,
soványak, a legtöbbször köhög és nyomorog és odajut majd,
ahová én. Harisnyastoppolás, mosogatás, egyre reménytele-
nebb hőmérőzés mellett nagyon nehéz egy halálra ítélt leány-
nak a holnapról álmotlam és erőt szerezni.

Ó, ha elérném, hogy lázmentes napjaim lehetnének,
hogy megint három kilót szedhetnék magamra Stájerlakon,
amikor reggelire tejbegriz, tojás, tej, sonka, felvágott, vaj,
jam, szardinia és gyümölcs került elém a tátra. Mit ér az
egész orvosi tudomány, ha nem tudom megfizetni. Mit ér
kitünő bizonyítványom és intelligenciám, ha amit tudok, csak
annyi, hogy így menthetetlen vagyok, bolyonghatok a tüdő-
vészes halál statisztikáinak számai és százalékaik között, várva,
hogy mikor lesz belőlem is egy szám...

Csábit az élet, hívogat, ingerkedik velem. Vannak pil-
lanataim, amikor délibábok merülnek fel előttem és az öröm
színes szilánkjaiival játszadozom, de egyre nehezebb a hátam,
egyre jobban köhögök és mennél magasabra tör a higany-
oszlop, annál lejjebb kerülök én...

Aztán elköszöntek tőlem. Az ősz halántéku apa bele-
karolt „megmentett“ leányába és elindultak a hűvös áprilisi
éjszakában a külvárosba, hazafelé.

A lisztpiac

nem haldoklik, hanem meghalt

(Nagyvárad). — Ismétlem komisszár ur, ez elszámolás-beli differencia, különben is a polgári bíróságra tartozik és csak zaklatást jelent, hogy a rendőrségre fordultak vele.

— Jó, jó, vigyázzon, mert még egy ilyen eset és itt tartjuk.

Aztán becsukódik az ajtó és szembetalálom magam a kvestura folyosóján régi ismerősömmel. A lisztkereskedelmi szakmának és piacnak egyik márkásabb hangadója volt. Ha a klubban megállt és tájékoztató előadást tartott legújabb híreiről, az érdeklődők valóságos gyűrűje fogta körül. Az egyik „legprimább kéz”-nek tartották. Szépen kiépített szervezete, irodája, bel- és külföldi kapcsolatai voltak. Nem kávéházi kötéseket csinált, nem tárgyalt uccasarkokon ügynökökkel. Nem! Modern kereskedő akart lenni, aki tanulmányozta a világgiazi helyzetet, a dél-amerikai és északamerikai piacot, a hamburgi árjegyzést, külföldi szakfolyóiratokat hozatott és kereste a román lisztnak a külföldi piacot. Nem volt mulatós fiú. Nem tartott divatos színészno szeretöket, nem járt luxusautón és most mégis odajutott, hogy görnyedten, lehajtott fejjel halad velem lefelé a lépcsön és sokáig nem szól egy szót sem.

Amikor faggatni kezdem, legyint egyet.

— Bolond az, aki a világkrachért önmagát teszi felelössé. De te elszédülnél, ha én neked úgy elmondhatnám,

**Ne dobja el használt autógummiát, mert
megfelelő ráfizetés mellett**

Szortirozott raktár!
Friss áru!

Közvetlen
beszerzési forrás!

világhírű autógummira cserélem be
Hirschmann Károly Arad,

Strada Gheorghe Lazar No. 17.

hogy minisztériumokban és külképviseletünkben micsoda szörnyűséges hozzá nem értéssel kezelik ennek az agrárországnak a legfontosabb értékét, a búzát és a lisztet. Minden külkereskedelmi szerződésünk valóságos iskolapéldája a kiszolgáltatottságnak és az eredménytelenségnek. Hihetetlen, hogy vezetőköreink mennyire nélkülözik a szakértelemet agrárgazdasági kérdésekben, hogy mennyire hiányzik belőlük a gyakorlatiasság, a kereskedelmi érzék. Katasztrófa ennek az országnak, hogy nincsenek szakemberei, illetve ha vannak, nem juthatnak azokra a helyekre, ahol intézkedni tudnának. Bennünket mindenütt sorompó zár el a külső világtól, mintha csak kiszivattyúzták volna a levegőt. A romániai lisztpiac nem haldoklik, hanem meghalt.

— Igen, én, aki valaha vaggonszámra diszponáltam liszt fölött, most nem tudom megkeresni kenyereket. Az én egyéni tragédiám bagyján csak. De hogy én tönkrementem az azt jelenti, hogy rajtam kívül egy tucatnyi embernek sincs kenyere, ennyi embert foglalkoztattam valamikor. Most már sok a dolgom itt a rendőrségen és ha majd egyszer itt tartanak, ne hidd, hogy én voltam a hibás.

Aztán fáradt lépésekkel tovább ment és mintha egy pillanatra alakja körül ott láttam volna a sovány, tiszemes termést hozó rozsdakártól pusztított búzaföldeket, a nincstelen zsellérek százezreit, amint reménykednek az új termésben. A lisztes már mindenről lemondott...

BCU Cluj / Central University Library Cluj

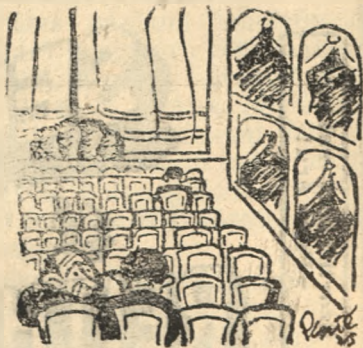
Megoldottuk a színházi válságot, avagy nincs többé üres ház, sem megbukott darab

(Arad.) Az Aradi Filharmonikusok hangversenyei az idén tudvalevőleg különösen nagyon jól sikerültek. A Kulturpalota nagyterme minden egyes alkalommal megtelt előkelő szmokingos urakkal és fényes, estélyi ruhás dámmakkal, akik nem győztek tapsolni, akármit játszottak is derék filharmonikusaink.

A magunk részéről ebből azt a tanulságot vonjuk le, hogy ezentúl a színházban minden szerepet filharmonikusokkal kellene eljátszatni.

Lefogadjuk, hogy Szendrei színháza minden este zsufozásig megtelne közönséggel. A fő az, hogy filharmonikusok játszanak. Mit és hogyan, az mellékes.

Mindenki megnézne kivétel nélkül minden darabot és közben betegre tapsolná magát, mert senkisé merné bevallani, hogy egy bűdös hangot sem ért a filharmonikusok játékaából. De azért mindenki vörösre tapsolná a tenyerét.

A könyv az ócskapiacon

Akik két leírt „valami izgalmast“ keresnek

(Arad). *Nekem kovbojtörténetet adjon* — mondja egy fiatal asszony, — *két leírt valami izgalmast,*

Az ócska üvegek, törött tükrök, viselt kalapok, repedthangú gramafonok között a legnagyobb csoportosulás ott van, ahol ezeket a könyveket árulják.

A pénteki ócskapiac limlomjai között egy idő óta a könyv a sláger.

Kivált amióta a nap kisütött és az idő megenyhült, amióta újra ki lehet ülni a Lucay-lócákra — napot napolni. És azóta is, amióta nem érdemes ócska butorokat venni, mert úgy sincs hová beállítani azokat és azóta is amióta nem érdemes még ócska üvegeket sem venni, mert nincs mit beletölteni.

Nem vesz már senki használt rádióalkatrészeket, sem törött fogsort, sem ócska fürdőkádat, sem kitaposott cipőt, sem olcsó zsebórát. De pláne nem kell senkinek a használt fésű, az ócska kalap, a villanylámpa és a szerszám. Padig abból is sok van az ócskapiacon. Harapófogó, gyalu, dikics, olvasztóvas, szabóólló, kömiveskanál, és franciakulcs. A szerszámok érintetlenül hevernek. Az ócskásasszonyok úgy viszik haza, ahogy kihozták, nem togy, sőt több lesz, mert még mindig vannak, akik eladják szer-zámaikat.

A lócákra inkább könyv kell. Ezért lett az ócskapiac slágera a könyv — valami izgalmas történet két leírt.

És azért, mert soha nem váltak meg annyian könyveiktől, mint éppen az utóbbi időben. Ahogyan a szakmunkások szer-zámjai ott hevernek a zсібárus tolókcóján, úgy hevernek ott az egykor gonddal és szeretettel gyűjtött könyvtárak hulladékai is. A tanár, az orvos, az ügyvéd, a hivatalnok életét, örömét, büszkeségét és munkatársát jelentő könyvek idekerültek az ócskapiacra. *Egy egész intellektuális réteg tragédiája hever ott.* Jogtörténeti művek, lexikonok, orvosi segédkönyvek egy-egy francia regény vagy Ady-kötet mellett. Alig van ócskás, akinek standján ne volna néhány könyv, sőt vannak, akik már könyvre specializálták magukat. És ezek körül valóságos tolongás van.

A fiatalasszony megkapja a „kovboj történetet“ két leírt. De marad tovább válogatni a fantasztikus címek között. „*A sár-ga szoba*“, „*A két mandarin*“, „*Az élő holttest*“. *A levágott ujj*“. Ilyen könyvcímek izgatják fantáziáját, de ezek már drágák, ezeknek öt lei darabja és csak hosszas alkudozás után adják háromért.

Aranyat, ezüstöt, briliáns ékszert átalakít, becserél, vesz

Hartmann Kálmán

ékszerész, A R A D, Bul. Reg. Maria — (Minorita-palota).

Egy öreg néni *Ohnet-regényt* keres, talál is. de drága. Elmegy meg visszajön. Nem akar érte tizleinél többet adni és nem is akarja ottinagyni. Bizonyosan elmúlt fiatalságát keresi benne.

De legnagyobb forgalom mégis azokban az olcsó regényekben van, amelyek kalandos, izgalmas, fantasztikus történeteikkel megragadják lekötik és szinte kiszívják az agyat. Ezeket a regényeket vásárolják a fiatalok és az öregek, mindazok, akiket munkahelyükről és családi körükből a sétányok padjaira vetett az élet. Ezeket olvassák azok a fiatalok, akik munka és tettvágyukat ezeknek a regényeknek rohanó céltalanságában élik ki és narkózisként keresnek és kutatnak két leírt valami izgalmas után.

És jönnek elkopott emberek. Szemüveges, kifényesedett nadrágu, reszketős térdű öregek. Hónuk alatt hozzák a Pallas-lexikon vagy a Brockhaus-lexikon egy vagy két kötetét. Így válnak meg tőle apródonként. És a tizenöt-husz leit, mit egy-egy kötetért kapnak, boldogan sülyeszlik a kopott nadrágiuk zsebébe, talán meg is csörgetik egy ebéd reményében.

Az intellektuális kincset feladó értelmiség mellé így zárkózik a szellemi métellyel megmérgezett emberek tömege. Az ószeres standján így találkozik a lexikon és ponyva. A lexikon marad, a ponyva elfogy. És ijesztő mértékben szaporodik azoknak az olvasóknak a száma, akik *a betűben nem a tudást, hanem az izgalmat keresik.*

A könyv bevonult az ócskapiacra, mint slágercikk. Az egyetlen cikk, amelyben üzlet van. A testi rongyok után most itt vannak a szellem rongyai és a szellemi rongyok is. A szerszámok berozsdásodnak, a szerszámok nem kellene senkinek. A szerszámoknak ma nem lehet hasznukat venni.

A könyvek és a kulturának szomorú útja ez az ócskapiacra és ez az út szorosan összefügg a munkás szomorú útjával a gyáraktól a sétányok padjáiig, ahol azok, akik a tudás tiszta fényére várnak — a két leies izgalommal vergődnek.

Medvetáncoltatási engedélyt ezentul senki sem kaphat Németországban. Mert embertelen és brutális dolog a medvét kizozni. Medvét tehát nem szabad kizozni a Harmadik Birodalomban Csak embert. Főleg azért van ez így, mert a medvének mancsai vannak és fogai és ha megunja a tüzes vasat, odakap tancoltatójához. Az embernek pedig türelme van, végtelen és embertelen, türi a rugást, a pusztatust, a máglyán átugráltatást, a ricinuszt és az egész megbecs-telenítő embertáncoltatást. Mert embert szabad megalázni, csak medvét nem ebben a gyönyörű, humánus, állatszerető Németországban!

Arad előkelő közönsége

GH. ILICA

cipőszalonjában (v. Zrinyi-u. Bohu-spalota) szerzi be cipőszükségletét

Sziv szól a szivhez szivesen...

(Arad) Sokszor megrendül a kulturember szive, amikor művészyomorról hall, amikor az emberiség kiválasztottjainak szomorú sorsát tárják fel előtte a rohanó, viharos, zavaros események. Még megrendítőbb, amikor olyan események kinos gyötrelmeiről kell hallanunk, akik már kiöregedtek az étellel való nagy küzdelemből, akik tehetetlenül és gyámoltalanul kénytelenek tűrni a sors keserű csapásait. Néhány nappal ezelőtt értesült az Erdélyi Élet szerkesztősége arról, hogy Follinusz Aurélné, Csígeházy Etel, a nyolcvanéves aradi művészsasszony a legnagyobb nélkülözések közepette él. A kiváló színésznő, — az elsőrendű színműíró, színgazgató és műfordító felesége — némán tűri a nyomort, mégcsak nem is panaszkodik senkinek, hiszen magas intellektusával jól tudja, hogy nem egyedül viseli a balsors borzalmas ütéseit. Csekély nyugdíját késedelmesen, hiányosan kapja kézhez és ez még arra sem elég, hogy a legszerényebb megélhetés költségeit fedezze. Csígeházy Etel a szomszédok és barátok jó szívvvel adott ajándékaiból tengeti tisztességes életét, lemondott már az öregkor boldog nyugalmáról, csak a testi szenvedés gyötrelmeit szeretné távortartani magától, de ez nem sikerül neki. Az Erdélyi Élet szerkesztősége Arad jótékonyágáról közismert néhány előkelő uriemberéhez fordult, akik szivesen áldoztak a kiérdemesült művésznő nyomorának enyhítésére. Ezer lejt gyűjtöttünk össze, amit már el is juttattunk az utókor kézcsókjával Follinusz Auréliénak. Rövid időre segítettünk is rajta, azonban azt szeretnénk, hogy a husvéti ünnepeket és a bimbófakasztó tavasz gyönyörű napjait is megédesítsük annak az öreg asszonynak, aki feltámadt szívét, lelkes tavaszát a közönségnek szentelte. Kérjük jószívű olvasóinkat, gondoljanak édesanyjukra és juttassanak néhány lejt annak az öreg asszonynak, akinek nincs más gyermeke csak a szeretet, amit tisztelői szívében fakasztott. Az Erdélyi Élet szerkesztősége elfogadja és továbbítja az áldozati fillérekkel, melyekkel letörölhetjük egy magával tehetetlen szép-multu urinő feltörő könnyeit, amelyekkel reményt és hitet varázsolhatunk a keserüségtől fénytelen szemekbe. Nem könnyöradományt kérünk, hanem jó szívvvel nyújtott baráti segítséget.

A háztulajdonosok

amazonja baltával szállt harcba lakójával

(Temesvár) Most nincsen balta a kezében, hanem egy nyakbavaló róka, azt lengeti, gyüri, szorongatja idegesen. Ha ránéz az ember erre a Z.-nére, mingyárt az jut az eszébe, nem szeretné, ha az ő háziasszonya lenne.

Ugy ül a vádlottak padján, mintha állandóan készen

létben volna arra, hogy ráugorjék valakire, lehetőleg egy lakóra. A vád ellene zsarolás, ami ellen tulzott lendülettel védekeznek, széles szózuhatagot árasztva szét a tárgyátóteremben. Fején kis kacér kötött sapka leányosan, holott átlépte már ama bizonyos balzaci kor küszöbét, de temperamentuma, ugylátszik, a sapkához igazodik ég elképzeli az ember hogy valóban vész-tjóslo egyéniség lehetett, amikor megjelent K. Zs. lakásában a baltával.

K. csendeslangu fiatalember, elmondja, hogy Z.-nének házában volt szerencsétlensége bérelni egy szoba-konyhás lakást, amelynek bérét már a beköltözéskor felemelte az asszony és amikor ő az emelést nem fogadta el, zordonan jelentette ki a ház urnője, hogy négy napon belül költözzék ki. Ő természetesen nem tett eleget ennek a háziasszonyi rendelkezésnek, amire jött a balta, illetve Z.-né jött a baltával, Rövid, drámai mondatokban festi le K. a baltajelenetet: a felesége éppen az ebédet főzte, amikor három munkás élén megjelent lakásában a baltával Z.-né és harsány vezényszavak közben megkezdte munkáját. Kezdte azzal, hogy a tűzhelyet azonnai kivitette a lakásából, folytatta azzal, hogy leszedte a lakás valamennyi ablakszárnyát, leütötte a vízcsapokat, leakasztotta az ajtót, miközben vadul forgatta a baltát. Ezzel azonban nem elégedett meg, hanem a baltával nekiment az ajtófélfának és azt is lefeszítette, kiverte az ajtófélfát is falastól, majd nekiment a plafonnak és azon is jókora rést vágott. K.-né megkísérelte az ellentállást, de vesztére. Hogy mi lett ennek a következménye, azt az egyik tanu, egy idősebb asszony így jellemzi:

— Mondta: a maga fejét is szétverem. Aztán ütötte kézzel és rugta is, — mondja az asszony hibás románsággal.

— Az igaz, hogy mondtam: menjenek ki a lakásból, mert nem fizettek — mindössze ennyit ismer be Z.-né ebből a drámai jelenetből

Igen, ez az igazi háztulajdonosnő. A háztulajdonosok amazouja, akl gyenge nő létere fegyvert ragad és halált megvető bátorsággal száll harcba a lakónak nevezett ős ellenséggel, hogy megvívja velük a döntő csatát. ebben a háztulajdonosnőben fennem lobog a szakmai érdekek lelkesedésének lángja, rohamra indul és ha kell, emelik a házbér harcmezején, példát mutatva az utókornak. Remélhető, hogy a háztulajdonosok szövetsége olajban örökíti meg emlékét a szakma eme kiváló képviselőjének.

A törvényszék azonban nem méltányolja ezeket az erényeket és ékesszavu védőjének dus, de ingatag érvei ellenére is elítéli Z.-nét, nem sokra, csupán 3000 lei pénzbüntetésre.

Ügyvédje int neki, hogy nyugodjék meg, de ő nem nyugszik.

— Megföllebezem, mert ártatlan vagyok — mondja és rókáját lengetve kirohan a teremből a lakók sorfala között.

GyerekeMBER

konfliktusa az országgal

(Arad.) Ez a Misi sovány kis fiatalember, aki fekete ruhában és frissen borotválva áll a bírák előtt. Mielőtt azonban bejött volna ide, egy aggodalmasarcu idősebb nő azt

mondotta neki a folyosón, „aztán vigyázz magadra, Misi“. Különben 22 esztendőös kereskedelmi alkalmazott Ujaradon és a vád ellene *nemzetrágmazás*. Látszik Misin, amint az emelvény elé lép, hogy jobban szeretné, ha ezen a hétköznapi délelőttön pecsétes, szakadozott füszereskabátja volna rajta és az üzlet-

ben kellene állania a pult mögött, kiszolgálni a vevőket, nem itt, a törvényszék előtt, ahol olyan zord ünnepélyes és aktákkal, vastag törvénykönyvekkel terhes a levegő.

Ott kezdődött, hogy a mult év júniusában valami elérzékenyült igáskocsis bánatát, avagy jókedvét megöntözte bőségesen némi borral vagy pálinkával és ennek következtében lovait nagyon tekervényesen hajtotta az ujaradi hid felé, miközben kivételes leikiállapotának hangos és duhaj énekléssel adott kifejezést. De rendőr jött, aki a lovakat és az éneket megállította, majd hivatalos kötelességének teljesítéséhez fogott, igazoltatni kezdte a kocsist, amint általában a rendőrök szoktak tenni ilyenkor.

Misinek semmi köze nem volt mindehhez sem az ivásban, sem a kocsiban, sem az éneklésben nem volt érdekelt, de ugylátszik altruista természete van, mert beleavatkozott a dologba. Odaállt a rendőr elé és azt mondotta neki, hagyjon békét a kocsisnak. Erre a rendőr őt kezdte igazoltatni. Misi, ugy látszik, belelovalta magát ebbe az uccai idillbe, mert amint a vádirat állítja — szidni kezdte a rendőrt, majd az *országra* fordította a szót.

Olyasmiket mondott, hogy *csak a szegény embereket igazoltatják* és ilyesmi csak nálunk történhetik. A tanuk legalább így állítják, egy molett, dus bajuszu ember azt mondja, hogy ő felháborodott, amikor Misi véleményét hallotta az országról és a rendőr is megerősíti ezt. Két tanu állítja, tehát szabályszerűen baj van, csak Misi tagad elkeseredetten és biztosítja a törvényszéket, hogy neki semmi baja nem volt a kérdéses alkalommal az országgal, csak éppen a rendőrrel volt egy kis szóváltása a berugott kocsis körül. Ha az ember elgondolja, hogy Ujarad Romániához tartozik, Misi román állampolgár, kitűnően beszél románul, kétségtelenül furcsa história ez és könnyen elhíhető, hogy Misi nem gondolt az *országra*, amikor belegabalyodott ebbe az uccai idillbe. A védő is azt mondja: „Kérem, ez nem nemzetgyalázó, hanem egy gyermek, aki meggondolatlanul beleüti az orrát olyasmibe, amihez semmi köze és súlyos büntetés volna, ha ezért ilyen fiatalon bélyegeznék meg“.

Misit a törvényszék két heti fogházra ítélte.

Sportkörökben azt beszélük . . .

Hogy az aradi Gloria—Romania meccsen Dr. Molnár Teofil, a nagyváradi bíró igen liberálisan kezelte a szabályokat és csak a legsúlyosabb kiténgéseket torolta meg. Vajjon akik ezt szóvá tették mit szóltak a jó Murgu (temesvári csodabíró) vasárnapi biráskodásához? . . .

Hogy a szövetség által hatalmas összeg megfizetésére kötelezett, régi egyesületéhez hűlen csatárnak most minden gondja a pénzszerzés, hogy a pénzt megfizesse és úgy hírlík, hogy kötelezettségének eleget teendő, még a nősüléstől sem retten vissza! . . .

Hogy egy régi, előkelő egyesületben, amely ezévi közgyűlésén előző vezetőségét kibuk-

tatta, teljes gőzzel dul a beharc a volt és jelenlegi ellenzék között, aminek állítólag egy másik egyesület fogja gyűmölceit learatni . . .

Hogy az egyik aradi egyesület trénerje már a konkurenciánál is dolgozik. Ugyanis bajok voltak a tartózkodási engedély körül és így oldották meg a keleti kérdést . . .

Hogy az AMTE legutóbbi játékával az egyesület vezetősége nem volt megelégedve és a csapat sürgős reorganizációját vették tervbe . . .

Hogy rövidesen újabb szipkázások vannak kilátásban, ezuttal azonban nem a futbalisták eldorádójából, hanem távolabbi helyről, ahol ugyancsak egynehány aradi futbalista rugja már a bőrlabdát . . .

w

Kennst Du das Land, wo die Atrocitronen blühen?

Berlini tudósítás

amiért nem lehet klutasítani a külföldi hírlapírót

Berlinben és általában egész Németországban teljes csend és nyugalom van. Az összes kommunisták, szocialisták és zsidók teljes csendben és nyugalomban vannak. Egyes horogkeresztes rohamosztagok naponta sok száz lakásba bemennek és addig nem távoznak el onnan, míg nincs teljes csend és nyugalom.

Ezek a jótékony rohamosztagok valóságos áldást jelentenek, mert ahol például sirnak, hogy nincs ruhájuk, azoknak azonnal ruhát adnak és ha éhezőkre akadnak, el nem mennek addig,

amíg azok jól nem laktak velük.

A zsidóknak soha nem volt olyan jó dolguk Németor-

szágban, mint most, amikor egy Adolf a kancellár és sok millió híve mind Ignác. A zsidók eddig röghöz kötött páriák voltak, de most naponta ezrével utaznak külföldre, hogy rendbeszedjék fáradt idegeiket.

Az ignác-szocialisták teljesen megszüntették a vallási egyenlőtlenségeket, a rohamosztagok is szorgalmasan eljárnak a zsidó templomokba és a zsidó egyesületekbe, hol szakszerű kutatásokat végeznek.

Sok zsidónak szemetszurtak ezek az életbevágó látogatások, de a kormány megnyugtató kijelentései után örökre elnémultak a panaszkodó nyelvek.

A nagy áruházaknak sohasem volt olyan jó dolguk mint most, amikor a kormány ingyen segéderőket bocsátott rendelkezésükre. Eddig fizetett alkalmazottak húzták le a redőnyöket, most a rohamosztagok ingyen huzzák le és a tulajdonosoknak lehetővé teszik, hogy elutazzanak Párisba az új divatot tanulmányozni, ami határozottan előnyére fog válni a német izlésnek.

A válsággal küzdő színházak tökéletesen rendbe jöttek, eddig a kutya sem járt a színházba, most valósággal ellepik az ignác-szocialisták, úgy, hogy sokszor már magának az igazgatónak sem jut hely és kénytelen elmenni ötért turóért.

A vidéki városokban való valósággal tombol a jólét. Eddig minden város csak egy polgármestert tarthatott, most mindegyiknek kettő van, egyik jön, a másik megy. Ha valamelyik polgármester nagyon fáradt és nem akar menni, azt viszik. Ha nagyon gyenge, ágyon viszik. Hordágyon.

A sajtószabadság az egész országban tökéletes, a kormány gondolatait minden lap szabadon közölheti és az eddigi gyakorlattól eltérően, sok száz lapszerkesztőnek megengedték, hogy hosszabb tanulmányokat végezzenek a börtönökben. Ez igen fel fogja lendíteni a könyvkiadó ipart, mert bizonyos, hogy százszámra fognak majd megjelenni a börtönnaplók.

Az élelmiszer-ellátás sohasem állt olyan magas fokon Németországban, mint most. Az egész ország tele van véres-hurkákkal, amit pofontszámra mérnek ki. Zsidók dupla adagokat kapnak.

Mint ezekből az adatokból is látható, a német atrocitásokról elterjedt hírek légből kapott koholmányok, Európában Németország ma a boldogság egyetlen tüzfészke és minden német állampolgár büszkén hirdetheti, hogy Adolfból fakad a jólét.

Cipő

különlegességeket
legolcsóbban
vásárolhat

LÉVAI ÉS SZIGETI

cipőáruházában
színház főbejáratával szemben.

Politika

Az Erdélyi Élet görbe tükrében

— **Hogy kell értelmezni Hitler azon bejelentését, hogy a horogkeresztesek felelőtlen kilengéseit a legszigorubbán fogja megtorolni?**

A bécsi Landesgericht egyik ítélőbirája híres volt példátlanul szigorú ítéleteiről és durva modoráról, annyira, hogy hogy a sok panasz végül felette-seihez is eljutott, ahonnan a bírót szigorú írásbeli dorgálásban részesítették és felszólították, hogy mér sékelje cezáromániás hajlamait.

A bírót nagyon bántotta a dorgálás és elhatározta, hogy ezentul nem fog okot adni semmiféle panaszra. Aznapra egy bűnpör volt kiosztva rá, melyben egy munkás szekercével agyonvágta az anyósát. Mikor a vádlottat bevezették, a bíró felállt, ujjával hamiskásan megfenyegette és így szólt hozzá:

— Was höre ich? Schwiegermutterl mit dem Hackerl totschlagen? Pfuj, Sie Schweinderl, Sie!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

— **Na és végeredményben milyen következtetéseket vonhatunk le egyik-másik közzétett bankmérlegből?**

Két zsidó találkozik és az egyik megkérdi:

— Na, Kohn, mit ír a fiad?

— Köszönöm a kérdésedet mindenfélel.

— Na, mégis?

— Azt írja, kérek, hogy a felesége meghalt szegény és három kis gyermeket hagyott hátra.

— Borzasztó.

— De most már csak két gyermeke van, mert az egyik elpusztult kanyaróban.

— Rettenetes.

— És az üzlete is rosszul megy és ehhez járul még, hogy a háza is leégett és nem volt biztosítva.

— Schrecklich.

— A lakásába is betörték és nem maradt egyebe, mint az az egy szál ing, ami rajta van.

— Nagyon szomorú dolgok ezek.

— Igen, ezek nagyon szomorú dolgok, de azt mondhatom neked, úgy ír az a fiu héberül, hogy öröm olvasni.

Kiváló minőségű tőgy és
műtlen szárított búkk

parketta

e önyös
árban

Kornis Testvérek r.t.-nál

Arad Strada Alexandri 1. — Volt Sa acz-ucca — Telefon 501.

— **Mi most Románia álláspontja az új miniszterjelöltekkel kapcsolatban?**

Kohnéhoz beállit a helyszerző egy nővel.

— Hallottam, hogy a nagyságos asszony szakácsnőt keres, hát hoztam egyet.

— A hely már be van töltve, — mondja Kohné — hozza el holnap.

.....

— **Azok, akik eddig Cuzával nem voltak megelégedve, mit szólnak most Hitlerhez?**

Grün megkérdi Kohntól:

— Te, Samu, ismered a Schwarzot?

— Nem, én sohasem láttam.

— Hát a Rosenberget ismered?

Kohn gondolkodik egy kicsit, aztán így szól:

— Akkor még inkább a Schwarzot ismerem.

.....

— **Hogy van az, hogy akármilyen történik is odakint a nagyvilágban, mi azon már mind régen túl vagyunk**

Kohn és Grün ülnek a kávéházban és azon tanakodnak, hogyan lehetne valami jó ideával pénzt keresni. Végül Grün hirtelen a homlokára csap és boldogan mondja:

— Van egy pompás új ötletem. Szőnyegeket kellene átvenni megóvásra és drága raktár helyett a zálogházba beadni, ahol a szőnyeget, szintén megóvják és még pénzt is kapnánk rá. BCU Cluj / Central University Library Cluj

— Ez neked egy új ötlet? — inti le Kohn — ezért én már hat hónapot ültem.

.....

— **Hogy lehet az, hogy az állami üzleteknél, dacára jól dotált generálinspektorainknak, mégis mindig deficit van?**

Kohn és Grün jóbarátok. Kohn egyszer elutazik és megkéri Grünt, hogy amíg odavan, vigyázzon az üzletére.

Mikor Kohn hazajön, kasszát csinál és hiányzik ezer lei.

— Grün, — mondja Kohn — hát nem megkértelek, hogy vigyázz az üzletre?

— Vigyáztam is.

— Na és az ezer lei?

— Szamár, aki vagy. Miért nem mondtad, hogy magamra vigyázzak?

Utazás előtt

ne felejtse el megvenni az Erdélyi Élet legújabb számát

MŰVÉSZI ESEMÉNYEK

A HANGOSFILM VILÁGÁBAN

A V E C A E S A R

(A kereszt jegyében)

Főszereplők: Fredric March. Elissa Landi, Claudette Colbert, Charles Laughton. — Film hossza: 3 449 m. 14 felvonás.

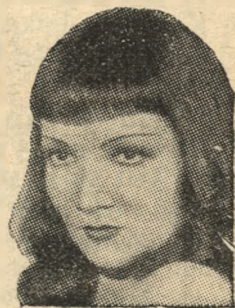
1923. Cecil B. de Mille „Tíz parancsolata” elragadtatja a filmközönséget. Felejthetetlenek a hatalmas tömegjelenségek, amelyeket eddig film még nem produkált és ezzel hátrákövet emelt a kinematografia fejlődésében. 1927-ben mutatták be a „Királyok királya” filmet. 1932. Ujabb monumentális film Cecil B. de Mille rendezésében 3 millió dollár költséggel és ez a leg-súlyosabb nemzetközi gazdasági krízis közepette!

Az elkészítés ideje hat hónap. Ez a film, mely gigantikus méreteinél fogva több ezer embernek adott kenyeret, — már régóta foglalkoztatja a sajtót és több mint bizonyos, hogy soha nem látott kasszarekor-dokat fog eredményezni.

Ha valaki predestinálva van az ósi Róma képeit hangosfilmre szel Libra Claudette Coibert dolgozni, ugy ez Cecil B. de Mille, nemcsak a kinematografia egyik legrégebbi uttörője, hanem egyike a legelismertebb producereknek. Cecil B. de Mille neve a film világában fogalmat jelent. Cecil B. de Millet a rendezők királyának is nevezik, aki eddig is nagyot és felejthetlent alkotott és akitől új filmjében még többet várnak.

1933 a hangosfilm hatodik éve. Sem Európa, sem Amerika nem kísérelte meg tömegfilmeket produkálni, mint amelyeket a néma film idejében produkáltak. És ha most a Paramount mégis vállalkozott rá, ugy ezt azon gondolatának konze-kvens kivitelében tette, hogy csak a legjobb, legnagyobb értékű produkció alkalmas megbirkózni a gazdasági depresszióval és a mozikat új fel-düléshez segíteni. A régi Róma min-

den ismert történelmi alakja újra éled. Nero, a beteges, gyenge kéjenc, Poppaea, Marcus Supperbus, Mercia, Tygelinus, Dacia, Tibul Tibus. Az első keresztények üldözése, akik Róma katakombáiban hódolnak az új vallásnak és hi-

Elissa Landi

tükért martirokként halnak meg az arénában. Ebben az időben érkezett el Róma hatalmának, de egyuttal dekadenciájának is tetőfokára. Nemcsak a gazdagok és az udvar, de a nép is egyre izgalmasabb színelőadásokat követel.

A cirkuszi játékokban állatviadalokat rendeznek, orosz-lánok és elefántok között, kocsiversenyeket, gladiatorviadalokat. Tombol az aréna közönsége, amikor tigriseket szabadítanak ártatlan emberáldozatokra, hitük martirjaira, Poppaea, Nero felesége, a császári hetára befolyásolja a közvéleményt. És mégis hatalmasabb minden kisértésnél, luxusnál és a fegyverek erejénél ez a megingathatatlan hit, ez a bizalom Krisztusban, az új prófétában, aki szellemi fegyvereivel erősebb egy fegyvercsörtető egész világnál.

* * *

Krisztus után 64-ben. Róma lángokban. Nero, akinek ördögies ötlete nyomán született meg a tűz, lanttal a kezében szórakozik, énekel. A nép azonban zajong, mert az emberek ezrei esnek áldozatul a tűznek. Kik okozzanak a nagy tűzvészért? Nero már meg is találta a bűnbakot: a keresztényeket. Amúgy is régen fáradozik a kiirtásukon, itt van tehát a legjobb alkalom.

És a keresztények üldöztetése megkezdődik. Már csak az erdőben és katakombákban gyülehetnek össze, hogy Isten igéjét hallgassák. De itt sincsen nyugtuk, itt is lemészároltatják őket. Marcus Superbus, Róma prefektusa, senkit sem kímél, addig, amíg egy napon meglátja Mercsiát, a szép keresztényleányt. E pillanattól kezdve szíve megpuhul, elnéző lesz. A szép leány varázsa megigézi... Jó alkalom Tigellinus számára, aki régen vadászik rá, hogy Marcust a császárnak aláássa és ő foglalja el helyét...

De nemcsak Tigellinus van Marcus ellen, hanem Poppaea — Nero császár neje is, aki akárhogy próbálta Marcust megnyerni, hidegen hagyta őt, különösen attól a pillanattól kezdve, amióta Mercsiával találkozott. Poppaea féltékeny és ezért asszonyi ravaszságának minden eszközét felhasználja Marcus ellen.

Marcus csak akkor nyerhet bocsánatot a császártól a keresztényekkel szemben való elnézéséért, hogyha lemond a keresztény leányról. És Nero, aki játékszer csupán Poppaea kezében, akceptálja a császárné elhatározását.

Marcus, szerelmes szívének egész hevével beszél a szép kereszténylány érdekében, de Nero — Poppaea befolyása alatt — hajthatatlan marad. Egész Róma tudja, hogy Mercia Marcus házában van, mert előző este rendezett lakomáján bemutatta őt vendégeinek. Senki sem tudja azonban, hogy Marcus régen megbánta már e tettét, melyet pillanatnyi kábulatban követett el.

Mercsiát a többi kereszténnyel együtt az aréna pincéjébe viszik, hogy a legközelebbi játékoknál az orosz-lánok marta-lékául dobják. A játék kezdetét veszi. Amazonok, törpék,

gladiátorok hidegvérrel mézárólják egymást és különböző vadállatok fogcsikorgatva jönnek a porondra . . .

Most a keresztenyek következnek- Merciat — a császár- né parancsára — utolsónak hagyják. Ezt az alkalmat fel- használja Marcus, hogy rábirja kedvesét arra, hogy elhagyja hitét, mert ez egyetlen utja a menekülésnek. Azonban Mercia Krisztus iránti szerelme sokkal nagyobb, semhogy földi bol- dogságért lemondana róla s ezért bucsuzik Marcustól . . .

A szép Marcus, Mercia szerelmétől áthatva, elhatározza, hogy követi őt az arenába, hogy legalább a halálban egye- sülhessenek . . .

A császárnő udvara

(Ich und die Kaiserin)

Mint minden esztendőben, úgy az idén is elkészült Ber- linben az év nagy filmoperettje. A *Táncol a kongresszus* és a többi parádés filmalkotáshoz csatlakozik most az UFA idei látványos produkciója: *A császárnő udvara*. Berlinből jelentik, hogy a legnagyobb filmeseménye- ket megillető kíváncsiság előzte meg A császárnő udvara bemutatóját, már csak azért is, mert a híres *Erich Pommer* mellett egy új név került, mint rendező a film élére.

Friedrich *Holländert* eddig a közönség mint zeneszerzőt ismerte. A legnépszerűbbek egyike Berlinben. Ő írta Marlene Dietrichnek *Ich bin von Kopf bis Fuss* . . . kezdetű híres dalát is és még sok más nagysikerű film muzsikáját. Es most megmutatta, hogy száz új ötlettel mikén lehet *egy csapásra a legelső rendező közé emelkedni*.

Offenbach irt olyan operetteket, melyekben történelmi személyek szerepeltek a legegészebben kifigurázva, maró gunnyal péllengésre állitva. A zseniális zeneszerzőt most utol érte a nemezis sajtó keze. Ő maga került egy olyan szellemben megírt film szereplői közé, melynél a Friedrich Holländer még császárnékat sem kimél meg humorának maró savától.

A császári udvar *III. Napoleon* udvara. Ebben az ud- varban, annak a légkörében játszódik le a márki romantikus szerelmi kalandja. A márki hajtóvadászaton lebukik a lová- ról és annyira megsebesül, hogy gyógyulása ideje alatt még szeméit is bekötözik az orvosok. Ezalatt az idő alatt vélet- lenségből a betegszobájába kerül egy kislány, a császárnő fodrásznője és egy daltal altatja el a sebesültet. A márki meggyógyul és beleszeret a dalba. Azt, aki dalolta, nem

PROSENSZKY hölgyfodrász

volt Szent László-u. 2 (Str. Cloşca)

Villanyondoláló gép. Tartós hajhullámok.
Hajfestés és paróka készítés. Olcsó árak.

ismeri és sohasem látta. Keresi-kutatja vad kétségbeeséssel. Már szinte nevetségessé teszi a rögeszméje. Közben még a császárnőt is meggyanúsítja, hogy ő az ismeretlen énekesnő. Mikor pedig kiderül az igazság, hogy a császárnő helyeit a fodrásznője, nem esik kétségbe, mert akkora már a szíve is azt diktálja, hogy ez az igazi.

Külsőségeiben, diszes felépítésében, látványosságaiban muzsikájában operett, de belső tartalmában természetes, hogy inkább vigjáték, mégpedig finom vigjáték a *Császárnő udvara*. Eugenia császárnő udvara elképesztően temérdek alkalmat ad a rendezőnek, hogy színes forgatagában vetítse a néző elé a kort. És a látványos háttér előtt mozolygó kedvességében bonyolódik a vigjáték. Azt a dalt, azt a meghatóan finom, szép dalt keresi Pontinac márki, — korának híres gavallérja — amelyet az ismeretlen kislány énekel. És amíg megtalálja a dalt és megtalálja a lányt, addig a pompás szituációk, félreértések, kacagtató jelenetek, romantikus pillanatok és ragyogó, muzsikás tablók sorozata adja a maga színes összességében a nagy filmoperettek minden szórakoztató hatását.

Friedrich *Holländer* sok ötlettel találja fel ezt a történetet. Mindig jókedvű, ötletes és vidámságában sokszor elmegy a burleszkiség határáig. De azért sohasem lép az izléstelenség ádjára. Gunyol, de nem bánt. Fotografusa alaposan a segítségére volt és remekül fényképezte meg, amit rendezője eléje hozott. És az is természetes, hogy a komponista rendező zenei ötletek esillogó sokaságával dísztette a mesét Saját szerzeményein kívül Offenbach és más korabeli muzsikák, mint csipkefinom ilusztrációk vonulnak végig a filmen. *Lilian Harvey* elragadóan bájos, ötletfodrászkisasszony, *Conrad Veidt* az elegáns márki följenyesen előkelő, de szavaiból azért kiérzik szívének melegsége is. Kitünően játsza a császárnő szerepét a tündérien szép *Mädy Christians* és hálás szerephez jutottak még a többi sztárok: Friedl Schuster, Heinz Rühmann, Julius Falkenstein.

Pazar látványosságával, rendkívüli szellemességével, muzsikája szépségével nagy sikere van *A császárnő udvarának*. Operettparodiának ennyire finom variációját nem igen láttuk még film vásznan, de a színpadon sem. Káprázttató minden jelenetében ez a mestermű, amely egy régi, de a mai kornak egy egészen új, ragyogó világába vezet el. Páris fénykorának, az életörömnnek, a szerelemnek, a nagyszerű szórakozásoknak világába.

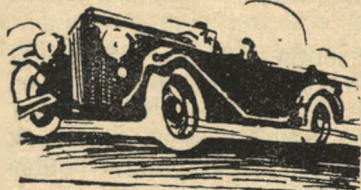
Tavaszi cipő különlegességek nagy választékban, legolcsóbban

Apponyi Testvéreknél

Arad, Bul. Reg. Ferdinand — (a városházával szemben)

Nászut hármásban

A film egyik nevezetessége, hogy ez az első darab, melyet német eredeti után francia nyelven is felvettek francia színészekkel. Az eddig látott német vigjátékok annyira messzire álltak a francia eszritől, hogy gondolni sem lehetett ilyen merész vállalkozásra, a Nászut hármásban azonban francia nyelven még nagyobb hatást ért el, mint németül. A német nehézkesség és a humor vastagsága és szárazsága általában al-

kalmatlan a francia közönség szórakoztatására, a Nászut hármásban azonban bécsi könnyedségével az első pillanatban láthatólag közel állt a francia vigjátékokhoz, sőt sokban felül is multa azokat. Ez a magyarázata annak, hogy ez a film a magyar mozgószínházakban is osztatlan sikert aratott, hiszen a magyar közönség a legközelebb áll a franciához, amint a magyar írók is vetekszenek bármelyik francia vigjátékszerzővel.

A darab cselekménye házassággal kezdődik, mégpedig meglehetősen szerencsétlen házassággal. A fiatal asszonyka sportpajtását is magával viszi a nászutra, hogy legyen kivel tenniszeznie, mert férje sohasem sportol. Komikusnál komikusabb helyzetek adódnak ebből a hármás nászutazásból és a fiatal férjnek emberfeletti erővel kell leküzdenie felesége ellenállását. Szerencséjére a szerelem segítségére jön és sok akadály után végre beköltözik a boldogság is a családi fészekbe. Amíg ez megtörténik, a közönség másfél órát csaknem szüntelen kacagásban tölt el.

A film francia verzióját, mint különleges csemegét bemutatatták Bécsben is és az osztrák sajtó örömmel regisztrálta a bécsi filmipar diadalát. Érdekes összehasonlítást tettek a bécsi és párisi stílus között, mely ezuttal a francia verzió javára dőlt el, amely még frissebb, mozgalmasabb és perdülőbb, mint a német felvétel. A komikus helyzeteket sokkal drasztikusabban és plasztikusabban élezték ki és jobban kihasználták a komikus szituációk hatását. A férfi főszerepet a német verzió felvételeinél Oskar Karlweiss játszotta, a franciában Albert Prejean. Karlweiss szimpatikus, szeretetreméltó színművész, de ő maga is beismerte, hogy francia kollégájával nem versenyezhet eredetiség és tehetség dolgában. Prejean olyan könnyedséggel és eleganciával játsza szerepét, hogy a színészi munkát nála nem lehet észrevenni sem. Minden a legnagyobb természetességgel és magától értetődően folyik nála. Természetes a végtelenségig. Minden jelenetéből báj, szellem, kecsesség és előkelőség árad. A borbély szerepében René Brausser, mint kedélyes komikus elsőrendűt produkál. A francia együttesből is kiválik azonban a legigazibb és legkülönösebb német filmcsillag: Brigitte Helm.

Erről a színésznőről könyveket lehetne írni, hogy elemezhesük természeti adottságai sokaságát és mesterségbeli tudását. Egy élesszemű német rendező fedezte fel Brigitte Helm még a néma film idejében, amikor az Alraunera kerestek megszemélyesítőt. Azóta sok év múlt el, de Brigitte Helm hírneve nem csökkent, sőt egyre felfelé ivelő pályát futott be. Az Alraune után következett a Metropolis, azután egy jó darabig semmi. Közbejött a hangosfilm és amikor próbát beszéltek a kiváló művésznővel, kiderült, hogy hangja éppoly alkalmas a mikrofon elé, mint arca és csodás alakja a gépszem lencséjére. Sokáig excentriksu alakokat játszottak vele, amíg valaki megpróbálta, hogy milyen ez a bűbajos nő, amikor nem érzeleg és vonaglik, amikor nem jégszfinksz, hanem érző, meleg, hus-vér-nő. Ekkor kiderült, hogy természetes mosolya éppoly megható, mint gőgös ajkbiggyesztése, hogy lányos bája épp úgy érvényesül, mint párducszerű nőiessége. Így lett Brigitte Helm vígjátéki színésznő és ma már ezen a téren is utólrhetetlen Nászut hármában Brigitte Helm mesterműve, mely remekbe készült.

Az utolsó lépés

Nem hiába hirdetik az elegancia filmjének Joan Crawford új produkcióját: *Az utolsó lépést*. Szebben, elegánsabban és izlésebben öltözködő nő kevés akadt eddig a film világában, mint ez az érdekes arcú, erotikus játéku primadonna. Egy *Kissex* appealért semmiesetre sem kell a szomszédba mennie. Ma az előretörő újak között feltétlenül Crawfordé az első hely minden új filmje csupa meglepetés, még pedig kellemes meglepetés. *Az utolsó lépés* a leghatásosabb filmek egyike a maga nemében.

Érdekes probléma rejlik meséje mögött; a leány, akinek volt egy forró szerelmi kalandja a hazassága előtt, vajjon bevallja-e vőlegényének ezt a multat vagy letagadja-e? A drámában a leány nem mondja meg az igazat, amikor a

A fővárosi minőségben kapható Aradon is a

Képviselőt Aradvárosra és megyére: Dep. de

Luther
sör

B e r e
Luther

Arad, Bulevardul Reg. Ferdinand 33. —
Telefon : 141.

mult fenyegetően, sőt zsarolóan lép fel. A dráma, minden bűnügyi vonatkozása mellett sem tartozik a bűnügyi drámák közé.

Az amerikai milliárdosok jólétben duskáló környezetébe visz ez a film, megmutatva azonban, hogy ebben a világban is van gond, fájdalom, bánat. A leány meglehetősen könnyelmű életmódot folytat és mikor megtalálja az igazit, akit halálosan megszeret és aki feleségül is akarja venni, — mint már említettük — elébe áll a mult, egy erőszakos dél-amerikai személyében. Botrányral, leveleinek közzétételével fenyegeti meg, ha este nem jön el hozzá a szállodájába. Mit tehet szegény szerencsétlen milliárdos kisasszony? Elmegy. De magával viszi a mérget is, hogyha könnyörgései nem segítenének és ha nem kapja vissza leveleit, öngyilkos legyen. A férfi nem csak, hogy nem adja vissza a kompromittáló adatokat, de még meg is veri. A lány végső elkerekedésében a pezsgőpohárba önti a mérget. A poharat azonban tévedésből nem ő, hanem a zsaroló üríti ki. Néhány perc múlva meg is hal. A szerelmesek... Ez már nem tartozik ide, innen kezdve látni kell a filmet, hogy a maga teljességében élvezhessük.

A cselekmény középpontjában *Joan Crawford* áll. Ez a kivételes tehetségű, tüneményes szépségű filmsztár nem az amerikai nő és nem az európai nő. Ha ugyan lehetséges a nő lelkét, gondolkodását, külsejét egyetlen típusban megtestesülve, úgy talán leginkább ez a színésznő az, akiben a mai kor asszonyának karaktere tükröződik. Ezért is kap minden filmje, minden szerepe valami speciálisan aktuális vonzóerőt, ahogyan *Az utolsó lépés* szintén *Joan Crawford* egyéniségén keresztül kapja meg mai levegőjét, izgalmasan lüktető ritmusát. *Joan Crawford* jelenetről-jelenetre olyan ragyogó, pompázatos, merész kosztümökben, bundákban, estélyi öltözékekben jelenik meg, hogy hölgyeinknek igazán örömeik telik majd benne, a férjek, apák és barátok érthető kétségbeesésére.

Izgalmas, érdekes történet: izgalmasan, érdekesen megcsinálva. *Joan Crawford*-nak erős segítőitársai kitinő partnerei: *Robert Montgomery*, *Nils Asther* és *Lewis Stone*. Ennek a pompás együttesnek előadásában hiánytalanul érvényesült a dráma, amely mindenütt nagy hatás üáltott ki.

**Tavaszi női és férfi szövet-
ujdonságok megérkeztek.**

Legjobb
minőségek.

I. SCHUTZ

posztóáruházában .

Legelőszöb
ákon.

Kérem kirakataimat megtekinteni !!

Vidéki urinőknek

legkényelmesebb, ha ruhájukat

K R E B S

festő és vegytisztítóhoz viszik, közel a villamoshoz és a vidéki autóállomással szemben van. **Arad,** volt Boros Béni-tér 51. Fiók : v. Deák Ferenc-ucca.

Bevásárlás előtt tekintse meg

Szántó es Komlós

ruhanagyáruház szenzációs kirakatait. — Mélyen leszállított áruk. Mérték utáni rendelések gyorsan, pontosan és megbízhatóan eszközöltetnek. Szenzációs nagy raktár iskolaöltönyökben.

A R A D, Színházépület.

— A „REGGEL” —

kiadóhivatala fokozottabban óhajtja t. olvasótáborának érdekeit szolgálni, ezért kéri, hogy

ha valaki előfizetni akar,

ha valakinek címváltozása van,

ha nem kapja a lapot,

ha a kézbesítő körül panasza van:

forduljon rögtön a „Reggel” kiadóhiv. jához. Str. M. Nicoara 1.

Városi kávéház

Leszállított áruk. Elsőrendű kiszolgálás. Elkülönített játéktér. — Szeparált bridge-szalon. Esténként parkettánál. — Aradváros közönségének évtizedek óta megszokott találkozóhelye.

Kül- és belföldi gyógyszerkülönlegességek

Vojtek gyógyszer-tár

A j á n d é k o t

előnyös és olcsó áron vásárolhat

CSÁKY

órás ékszerésznél

A R A D, Lutheránus templommal szemben. Óra, ékszerjavítás, ékszerzés elsőrangú kivitelben. 00 00 00

Tavaszi angol és francia divatlapok megérkeztek a „REVÜ” SZALONBA

C S O N T

elsőrendű uriszabósága, volt Deák F.-u. 15.

AVE CAESAR

(A kereszt jegyében)

CECIL · B · DE · MILLE
IM · ZEICHEN
DES · KREUZES

